

Directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie
Nationaal Register – Gerechtskosten

Verslag vergadering vertalers/tolken van vrijdag 30 september 2022.
Structurele overlegvergadering

Aanvang: 09:15 uur

Einde: 12:15 uur

Aanwezig:

- Dhr. Michael Lamhasni – Directeur-generaal Rechterlijke Organisatie
- Dhr. Tom Hoorens – Beleidschef Justitie
- Mevrouw Brigitte Collin – adviseur
- Dhr. Dominique Elebaut - adviseur
- Vertegenwoordigers Lextra Lingua
- Vertegenwoordigers Beroepsvereniging Beëdigd Vertalers en Tolken
- Vertegenwoordigers Belgische Kamer van Vertalers en Tolken
- Mevrouw Claudia Vanderhaeghen – Financieel deskundige Centraal Bureau Gerechtskosten

1. Voorstelling van de tarieven door dhr. Tom Hoorens

Tijdens eerdere vergaderingen werd aangegeven dat er werk zou worden gemaakt van een nieuw tariefbesluit waarbij sprake zou zijn van enige tariefverhogingen.

De huidige energiecrisis heeft echter ook gevolgen voor onze beschikbare budgetten.

Dit alles heeft tot gevolg dat er momenteel geen ruimte is voor eigenlijke verhogingen van de tarieven.

Wat we wel kunnen garanderen is de toepassing van artikel 28 van het KB van 15/12/2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd:

“De bedragen bepaald in de tariefbesluiten worden elk jaar op 1 januari aangepast aan de afgevlakte gezondheidsindex van de voorgaande maand december. Ze worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad voor 30 januari.”

Met andere woorden, de voorzien jaarlijkse indexering van de tarieven zal ook voor 2023 automatisch gebeuren. Op basis van de nu reeds gekende inflatie zou het al gaan om een stijging van 10%. We zitten echter nog niet aan het plafond waardoor dit percentage vermoedelijk nog hoger zal liggen.

De impact op het budget van de gerechtskosten in strafzaken is dus enorm. Men mag immers niet vergeten dat dit niet alleen van toepassing is voor de tarieven van de vertalers en tolken, maar voor alle prestatieverleners die opdrachten uitvoeren op vraag van de gerechtelijke overheden.

Ook voor 2022 kenden we al een stijging van 3,90%, en vanaf begin dit jaar wordt nu ook btw aangerekend voor de medische beroepen.

Het probleem is dat onze beschikbare budgetten niet worden geïndexeerd, ondanks het feit dat de gerechtskosten in strafzaken nood heeft aan een hoger budget (ruim 9,8 miljoen euro). Dit weekend gaat er een conclaaf budget door waarbij gevraagd zal worden om het extra budget. Het beloven moeilijke onderhandelingen te worden gelet op de ontspoorde begroting.

Het wordt voor iedereen nog een moeilijke periode, maar in elk geval is de indexering van de tarieven gegarandeerd aangezien dit ook zo in het voornoemde KB is vastgelegd.

Om tegemoet te komen aan een aantal vragen wordt nu wel reeds een aanpassing van het huidige KB voorgesteld, met name:

- 1) Aanpassing van het nachttarief: van 20u00 tot 08u00.
- 2) De annulatievergoeding: er wordt voorgesteld om dit vergoeden op basis van het tarief dat geldt voor het uitvoeren van een prestatie in plaats van het tarief dat van toepassing is op de wachttijd.
- 3) Het gebruik van een tolkenkoffer of bluetooth: een supplement van 50% berekend op het basistarief. Hier zouden geen beperkingen gelden.

2. Vragen en opmerkingen van de beroepsverenigingen

- 1) De indexering is geen verhoging van het tarief. De prijzen in de omliggende landen zijn hoger, hier zijn de taxen hoger,...

Antwoord: vergelijken met andere EU-landen is niet relevant, we moeten rekening houden met de Belgische realiteit. We zijn zelf voorstander om bepaalde tarieven te verhogen, maar dit is nu budgettair onmogelijk. Dit betekent niet dat we de vraag hierom zullen vergeten. We stellen ons dan ook transparant op, maar maken geen beloften die niet nagekomen kunnen worden. Bovendien is het niet zo dat de verloningen voor vertalers/tolken in alle buurlanden hoger liggen.

- 2) Het KB is nog steeds niet aangepast. Er komen dus geen betere voorwaarden?

Antwoord: wij streven naar een vereenvoudiging van het systeem, maar dat heeft tijd nodig (minstens 9 maanden – er moet een hele procedure doorlopen worden). We zijn het ermee eens dat de huidige regelgeving verbeterd moet worden.

- 3) Er werd toch reeds gewerkt aan een nieuw KB? Wat is het resultaat hiervan?

Antwoord: dit is correct, maar er werd in het verleden nooit een budgettaire impact berekend. In het kader van de begrotingsopmaak werd dit nu wel gevraagd voor de zomervakantie alleen was het antwoord van de Inspectie van Financiën dat er geen

bijkomende kredieten worden toegekend, de verhoging dient intern gecompenseerd te worden.

4) Wat zijn dan de eigenlijke voorstellen?

Antwoord: het zou onder meer gaan om een verhoging van het tarief met 5% (naast de indexeringen). Voor de vertalers wordt ook gedacht om het nu bestaande verschil in tarieven naargelang de talen af te schaffen (de subcategorie met onder andere Fins, Lets, Ests e.d. zou worden afgeschaft), en enkel nog gebruik te maken van het hoogste tarief. De vertalingen NL – FR en vice versa zouden wel een aparte categorie blijven die we ook met 5% wouden verhogen. Naar schatting 60% van de vertalingen bevinden zich in deze categorie.

5) Is er geen sprake van discriminatie tussen de vertalers/tolken die presteren in het kader van strafzaken en de vertalers/tolken die werken voor andere departementen? Waarom dit verschil?

Antwoord: dit is geen discriminatie aangezien ze beiden zijn gebaseerd op een verschillende regelgeving. In strafzaken heeft men te maken met gerechtskosten die worden betaald door de overheid. Voor andere departementen moet worden gewerkt met het systeem van overheidsopdrachten. Dit is in strafzaken niet wenselijk. We kunnen verwijzen naar Nederland waar dit wel werd gedaan, en het resultaat is desastreus, niet in het minst voor de vertalers/tolken zelf.

6) Het zou toch mogelijk moeten zijn om de werksituatie van de vertalers/tolken te verbeteren zonder dat deze impact hebben op het budget:

Antwoord: Dit is een zeer terechte opmerkingen. Samen met de beroepsverenigingen moeten we hier heel hard op inzetten.

- a) Een eenvoudigere toegang tot de gebouwen. Tolken verliezen heel veel tijd met de controles die gebeuren om toegang te krijgen tot de (gerechts)gebouwen. Ze zijn niet tegen de controles op zich, maar vragen wel om een prioritaire toegang zodat ze niet zoals iedereen moeten aanschuiven in de soms ellenlange files. Het gebeurt soms dat wanneer ze niet tijdig aanwezig zijn op de voorziene plaats, hun opdracht reeds werd ingenomen door een collega. De tijd die ze verliezen met het aanschuiven wordt ook niet vergoed.

Antwoord: We zullen een afspraak maken met de verantwoordelijke dienst met de vraag om dit te bekijken. We stellen het systeem van een priority lane voor.

- b) De anonimiteit van de tolk. Dit hoeft niet noodzakelijk voor alle dossiers (maar indien mogelijk wel), maar soms moet de tolk presteren in grote en gevoelige dossiers (bv. terrorisme, grote drugszaken,...) waardoor ze zich geïntimideerd voelen. Op basis van de gegevens gekend in het Nationaal Register zou het toch mogelijk moeten zijn om in dergelijke dossiers geen namen en/of persoonlijke gegevens op te nemen (werken met een link?).

Antwoord: voor taptolken kan dit vrij eenvoudig worden opgelost, maar het zal lastiger zijn voor het tolken op zittingen. We gaan na in hoeverre hiervoor een oplossing mogelijk is.

Misschien is het nuttig om hiervoor een vergadering te voorzien met de onderzoeksrechters, magistraten, advocaten en/of een werkgroep op te richten waar dergelijke problemen (en eventuele andere problemen) besproken kunnen worden. Ondertussen heeft de beleidscel samen met het SAT Justitie en de FGP

Brussel een vergadering ingelast om te bekijken hoe we het systeem bij politieagenten kunnen enten naar de vertalers/tolken.

- c) Een betere planning van de zittingen. Zeer vaak worden tolken niet voldoende op voorhand opgeroepen waardoor ze ook geen tijd hebben om zich voor te bereiden. Kunnen de oproepingen niet beter georganiseerd worden? Hierdoor zouden de tolken ook voor zichzelf een betere planning kunnen opmaken. Voorts wordt ook gevraagd om voorafgaandelijk inzage te hebben in de dossiers om voldoende inzicht te krijgen (nu wordt soms in de wandelgang gepraat met de advocaat).

Antwoord: We merken helaas op dat dit op vele plaatsen moeilijk realiseerbaar is. Bovendien is het de zetel en het openbaar ministerie die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van de zittingen. Daarnaast zijn er ook externe factoren die bepalen wanneer precies een zaak voorkomt (het is niet altijd duidelijk of een persoon al dan niet gaat opdagen, er moet rekening gehouden worden met het vervoer van de verdachten,...). Wat betreft de voorafgaandelijke inzage moet worden gezegd dat dit niet op een algemene wijze mogelijk zal zijn. We zullen ook deze problematiek toevoegen om te bespreken in de werkgroep.

- 7) De annulatievergoeding. Wat wanneer er een effectieve wachttijd heeft plaatsgevonden alvorens de opdracht werd geannuleerd? Mag deze dan ook worden aangerekend + een uur prestatievergoeding?

Antwoord: in principe wordt er geen wachtvergoeding voorzien in het KB voor een annulatie; dit wordt enkel voorzien wanneer een prestatie volgt. Het zou inderdaad onbillijk zijn wanneer de tolk lange tijd moet wachten alvorens te vernemen dat de opdracht wordt geannuleerd, en daarvoor geen vergoeding ontvangt. Het mag echter nooit de bedoeling zijn dat niet presteren meer gaat opbrengen dan presteren.

Anderzijds worden ook onbillijke situaties vastgesteld in de omgekeerde richting. Een voorbeeld dat zich wel eens vaker voordoet: de tolk wordt voor een zittingskamer gevorderd om meerdere prestaties in de loop van de voormiddag te presteren. Voor al deze prestaties wordt hij/zij gevorderd om 09:00u. Er zijn gevallen bekend waarbij een tolk op deze manier wordt gevraagd voor 5, 6, 7 en soms nog meer prestaties uit te voeren. Al deze prestaties worden geannuleerd. De tolk rekent dan 5, 6, 7 of ... annulatievergoedingen aan, en zelfs bijkomend de eventuele effectieve wachttijd. Dit is buitensporig, zeker wanneer men rekening houdt met de realiteit dat de effectieve prestaties die wel worden uitgevoerd in een zittingskamer relatief kort zijn (meestal slechts enkele minuten). Dat zou dan ook betekenen dat een tolk die alle prestaties heeft uitgevoerd, aanzienlijk minder zou verdienen dan de tolk die niets heeft gepresteerd. Het mag echter nooit de bedoeling zijn dat niet presteren meer gaat opbrengen dan presteren. Een andere niet aanvaardbare annulatievergoeding doet zich voor wanneer de tolk tijdens datzelfde ogenblik alsnog elders prestaties gaat uitvoeren.

We stellen vast dat niet in alle taxatiebureaus eenzelfde interpretatie wordt gehanteerd. Dit is uiteraard onaanvaardbaar.

We gaan het probleem van de annulatievergoeding grondig analyseren, en interpretaties voor de verschillende situaties opstellen. Deze zullen dan gecommuniceerd worden naar alle taxatiebureaus zodat dit overal op dezelfde wijze wordt toegepast (dit geldt ook voor andere problemen).

8) Taptolken: supplement van 20%.

We stellen vast dat een aantal tolken het supplement van 20% ingeval het gaat om een taptolkprestatie ook aanrekenen op het tolktarief. In bepaalde taxatiebureaus wordt dit aanvaard, in andere bureaus wordt dit supplement geweigerd.

Het KB is duidelijk op dit vlak:

- Wanneer de taptolk van zijn prestatie een transcriptie moet opmaken, dient in principe het vertaaltarief te worden toegepast. Het vertalen van een orale tekst naar een geschreven tekst vergt meer tijd dan een klassieke vertaling. Om die extra tijd te compenseren wordt een supplement van 20% voorzien.
- Wanneer de taptolk echter enkel een synopsis moet indienen, dan zou het gebruik van het vertaaltarief, zelfs met het supplement van 20%, onbillijk zijn voor de geleverde prestatie. In het verslag aan de Koning wordt daarom gesteld dat ingeval het gaat om een synopsis, de taptolk zijn prestatie mag aanrekenen aan het tolktarief. Dit tarief dekt immers de gehele reële tijd die de tolk heeft moeten spenderen aan de uitvoering van zijn opdracht. De supplementen die voorzien zijn voor vertaalopdrachten gelden niet voor tolkopdrachten en omgekeerd.

Er werd altijd aanvaard dat de tolk datgene mag kiezen wat voor hem het voordeligste is. In de praktijk is dit meestal het tolktarief. Wanneer het tolktarief wordt gehanteerd mogen immers wel de supplementen die gelden voor het tolktarief worden aangerekend (zoals bv. verdubbeling van het tarief tijdens het weekend, de nacht of op feestdagen).

Ook dit zal verder geanalyseerd worden, en gaan we hiervoor de nodige interpretaties uitschrijven die eveneens zullen worden doorgegeven aan alle taxatiebureaus. Voor de toekomst wordt nagedacht om een afzonderlijke regeling uit te werken voor de taptolken.

9) Het supplement voor een dringende vertaling.

In het huidige KB wordt urgentie afgestemd op het aantal vertaalde woorden per dag, zonder dat er rekening wordt gehouden met de tijd die door de opdrachtgever wordt gegeven om de vertaling in te dienen. Volgens de vertalers is dit geen goed systeem. Een voorbeeld:

Het vertalen van formulieren (bv. een Europees aanhoudingsbevel): enkel het deel van de effectief vertaalde woorden wordt in aanmerking genomen. Voor een dergelijke vertaling krijgt de vertaler zeer weinig tijd, en bovendien moet er meer tijd en werk besteed worden dan alleen het te vertalen deel (alles moeten worden geverifieerd, layout aanpassen,...). Ondanks het feit dat deze vertalingen vaak daags nadien moeten worden ingediend kan dit nooit in aanmerking komen als een dringende vertaling aangezien er niet genoeg woorden (2100 per dag) werden vertaald.

Er wordt gevraagd om bij de beoordeling dringend rekening te houden met de tijd die de vertaler krijgt om zijn taak te volbrengen, en niet met het aantal te vertalen woorden per dag (vb. vertaling binnen 7 dagen indienen = dringend).

10) Het minimumtarief voor een zogenaamde kleine vertaling (maximum 300 woorden).

Het forfaitair bedrag dat hiervoor is voorzien is onvoldoende. Naast de vertaling heeft de vertaler, om betaald te kunnen worden, ook tijd nodig om zijn administratie correct te kunnen uitvoeren (opmaken van zijn kostenstaat, vragen aan de opdrachtgever om de goedkeuring, eventuele verdere opvolging, indienen van de kostenstaat bij het taxatiebureau,...). Het sop is met andere woorden de kool niet waard.

- 11) In heel veel gevallen wordt door de opdrachtgever nog steeds vereist dat hem een vertaling op papier wordt bezorgd. Dit impliceert bijkomende kosten zoals het gebruik van een printer/inkt, papier, portkosten. In bepaalde gevallen wordt zelfs vereist dat de vertaling ter hand wordt ingediend, hetgeen ten eerste bijkomende tijd in beslag neemt en de vervoerskosten. Als deze kosten/tijd worden niet vergoed.

Antwoord: dit is eigenlijk in strijd met onze regelgeving, die uitdrukkelijk voorziet in een digitale procedure. Het probleem is dat wij dit niet kunnen afdwingen gezien het principe van de scheiding der machten. Wat we wel kunnen doen is een vergadering hierover beleggen met het college.

Conclusie: alle aangehaalde problemen zullen worden geanalyseerd en besproken (al dan niet in een hiervoor opgerichte werkgroep). Doel is om te komen tot één omzendbrief waarin voor alle problemen een oplossing wordt geformuleerd.

3. Nationaal Register: voorstelling stand van zaken door mevrouw Brigitte Collin

1) De vrijstelling.

- De huidige wet zal worden aangepast.
- De publicatie hiervan is voorzien in november van dit jaar.
- De nieuwe voorwaarden: de beroepservaring van 15 jaar moet worden bewezen op het ogenblik van de aanvraag.

2) De voorlopige inschrijving versus de definitieve inschrijving: termijn: 01/12/2022.
Er kunnen zich 3 situaties voordoen:

- a) De persoon in kwestie is reeds ingeschreven in het voorlopig register. Wanneer de aanvrager het certificaat juridische vorming kan voorleggen of wanneer hij in aanmerking komt voor de vrijstelling ervan is er geen probleem. Er wordt enkel gevraagd om geduld. De verwerking van de aanvragen zal hoe dan ook nog veel tijd in beslag nemen (er moeten commissies worden opgericht en data worden vastgelegd). Niet alle dossiers kunnen tegelijkertijd behandeld worden. Zolang het dossier in behandeling is blijft de voorlopige inschrijving geldig. Let wel: het certificaat juridische vorming moet worden bezorgd aan het Nationaal Register.

Indien betrokkene is ingeschreven voor een lopende cursus moet hij/zij het bewijs van inschrijving doorsturen naar het Nationaal Register (kan via e-mail). Na de ontvangst van dit bewijs zal het dossier worden opgestart en behandeld.

Wanneer betrokkene werd geweigerd om zich in te schrijven voor de vereiste opleiding is het aangewezen om zo snel mogelijk contact op te nemen met het Nationaal Register.

Ingeval betrokkene nog niet is ingeschreven voor een opleiding juridische vorming kan eerst worden nagegaan of hij/zij voldoet aan de voorwaarden voor de vrijstelling. Is dit niet het geval dan wordt aanvaard dat er alsnog een inschrijving volgt in januari of september 2023.

- b) De persoon in kwestie heeft een aanvraag tot inschrijving in het voorlopig register lopende op 01/12/2022. Wanneer de aanvrager het certificaat juridische vorming kan voorleggen of wanneer hij in aanmerking komt voor de vrijstelling ervan is er

geen probleem (zie supra). Beschikt hij/zij niet over het certificaat juridische vorming of de voornoemde vrijstelling, dan wordt de behandeling van het dossier opgeschort.

- c) De persoon in kwestie die zijn aanvraag heeft ingediend na 01/12/2022 moet verplicht het certificaat juridische vorming of het bewijs van vrijstelling bezorgen aan het Nationaal Register. Hij/zij zal gevraagd worden om het inschrijvingsgeld te betalen, en na de ontvangst van dit bedrag zal het dossier worden behandeld.

3) De stempels

De huidige wet moet worden aangepast. Dit moet zeer dringend gebeuren (uiterlijk tegen 30 november 2022). Tevens wordt een omzendbrief en een handleiding voorzien tegen begin november.

Er wordt voorgesteld om af te stappen van het gebruik van de “fysieke” stempels. In plaats daarvan wordt geopteerd om gebruik te maken van de elektronische handtekening dat wordt gevalideerd op basis van de identiteitskaart. Dit moet nog verder besproken worden met FOD Buitenlandse Zaken. We zullen hierop nog terugkomen.

4) Legalisaties

Ook hier wordt nagegaan om gebruik te gaan maken van de elektronische handtekening op basis van de identiteitskaart. Voor het legaliseren van documenten bedoeld voor het buitenland wordt momenteel onderhandeld met FOD Buitenlandse Zaken. Hiervoor moet ook een praktische procedure worden uitgewerkt. De gewone legalisatie op papier blijft wel mogelijk.

Opmerkingen:

Er is op zich geen verschil tussen het voorlopig register en het definitieve register. Het gaat met andere woorden om hetzelfde register, de gegevens worden niet gewijzigd. Het enige verschil is de legitimatiekaart.

De eerste definitieve inschrijvingen zullen klaar zijn vanaf begin 2023. Deze inschrijving geldt voor een periode van 6 jaar. Voor alle duidelijkheid, de termijn begint pas te lopen vanaf het ogenblik waarop de definitieve inschrijving werd ondertekend.

Sedert maart 2022 is het Nationaal Register publiekelijk toegankelijk. We stellen vast dat er momenteel toch ongeveer 1000 opzoeken per dag worden gedaan.

Momenteel wordt aan diverse universiteiten de opleiding juridische vorming voorzien, maar wat met studenten die pas later op de markt komen. Blijft de opleiding gegarandeerd? Mevrouw Collin: dit moet overeengekomen worden met de betrokken universiteiten, maar wij verwachten hieromtrent geen problemen.